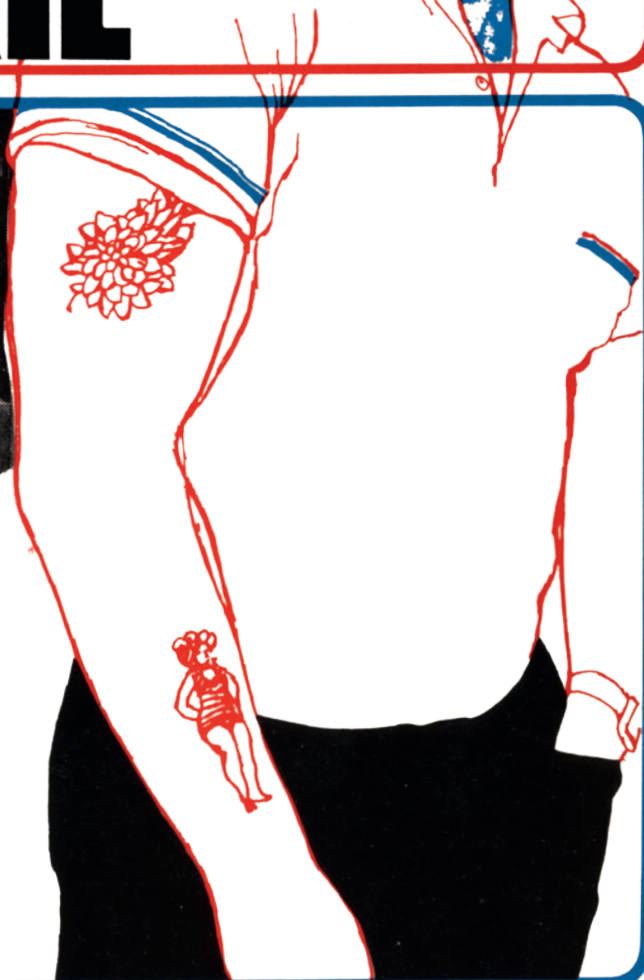

HARING ARIE

Haring Arie

HARING ARIE

Een leven
aan de Amsterdamse
zelfkant
Geselecteerd
en bewerkt door
Clé Souren

Voorzien van
aantekeningen en
een nawoord door
Fred Baggen

Met een voorwoord door
Jamal Ouariachi

Aldus Boek Compagnie
2016

HARING ARIE

Een leven
aan de Amsterdamse
zelfkant
Geselecteerd
en bewerkt door
Clé Souren

Jan anwe gabber, ik
kan je nu eigenlijk
pas een paar weken,
persoonlijk dan, maar je
kent voor mij een jongen
net als ik, gewoon, de
menschen lulle veel over jou
en ik ga ook vaak over
de tong, maar wij moeten
alleen maar loopen.

Amsterdam

Uitgeverij de Arbeiderspers

1968

Jan de massel.
Je vriend. Haring arie

Titelblad met opdracht van Haring Arie aan Jan Cremer.
Foto uit collectie Wenzel de Boer, 2013.

Omslag: Studio HBM, Bert van de Pas.

Foto's omslag: Steye Raviez.

Eerste druk juni 1968.

Tweede druk juli 1968.

Derde druk augustus 1968.

Vierde druk september 1968.

Eerste herziene en uitgebreide druk september 2016.

*Copyright 2016 by Aldus Boek Compagnie,
met dank aan De Arbeiderspers, Amsterdam.*

Arie Elpert was 17 toen hij voor het eerst werd gearresteerd. Dat was in het prille begin van de oorlog toen hij op de Munt een oude man, die met zijn mouw de neergekalkte woorden 'Weg met de koningin' probeerde uit te vegen, met zijn toen al IJzeren Vuisten tegen een groep woedende jongens in bescherming nam. Een spontane reactie, die hem op enkele maanden gevangenis kwam te staan.

Spontaniteit is een belangrijke eigenschap van Arie Elpert. Ze heeft hem een zekere populariteit bezorgd, die de grenzen van zijn Buurt, de Walletjes, ver heeft overschreden, maar hij is er ook dikwijls door in moeilijkheden gekomen. En nog steeds. Arie Elpert reageert impulsief en doelbewust, vooral in situaties die zijn woede opwekken, soms met zijn radde Amsterdamse tong maar meestal met zijn vuisten. Hij behoort tot het meest gevreesde soort Knokkers dat er is, de straatvechter, een Afmaker wie geen zee te hoog gaat om de tegenstander uit te schakelen. Voor de buitenstaander een nogal onbegrijpelijk tijdverdrijf, voor de betrokkenen zinvol omdat voor hen het 'Hij of Ik' principe geldt en omdat het de verhoudingen in het Milieu op doeltreffende wijze regelt.

Gezien zijn aanzienlijke reputatie als notoire onderwereldfiguur is de nieuwsgierige lezer misschien teleurgesteld als hij kennis neemt van het strafblad van Arie Elpert. Precies weet hij het niet maar hij schat dat hij, de Oorlogsjaren niet meegerekend, ruim drie jaar in De Lik heeft gezeten. Meestal voor inbraak, mishandeling en ordeverstoring.

(Arie met slimme snelle oogjes: 'Uitgekookte jongens worden niet zo vaak gepakt natuurlijk.')

Daarnaast werd hij een keer of vijftig door de politie opgebracht om één of meerdere Nachies in de cel van een aantal, veelal hoofdstedelijke politiebureaus door te brengen.

Drank speelt een grote rol in het leven van Arie Elpert. Hij is geen alcoholist, wel een fanatieke gezelligheidsdrinker. Dan wil het nog wel eens uit de hand lopen. Het merendeel van die Vijftig Nachies zijn het gevolg van overvloedig drankgebruik en heel wat maandjes zouden op de drie jaar Lik in mindering gebracht

kunnen worden als Arie Elpert geheelonthouder zou zijn geweest.

Thuis drinkt hij geen druppel, hoewel er altijd een respectabele voorraad voor de bezoeker voorhanden is. Daar, op de eerste etage van een rustiek pandje in de Oude Kennissteeg, omringd door verschillende Hoerenkasten, het handelsmerk van de buurt waar Arie Elpert zich op zijn gemak voelt, verschilt hij sterk van de in wijde omtrek gereputeerde habituele kroegloper. Eén vertrekje van de kleine etage is ingericht als volière. Tientallen vogels kwetteren luidruchtig en drie papegaaien willen de bezoekers wel eens hartelijk Oude Neukerd toeroepen.

Op rustige avonden, als zijn vrouw Mien er niet is, brengt Arie de vogelkooien bij voorkeur naar de woonkamer, waarna hij keuvelend met zijn vogels voor de televisie relaxt. Zijn twee stokoude honden ('vuilnisbakkies') kijken jaloers toe.

Een vredig tafereel dat de argeloze bezoeker, die Arie alleen maar uit de Buurt en uit de cafés kent, met verbazing zal vervullen en dat Arie derhalve niet graag aan de buitenwereld prijsgeeft.

In de 12 vierkante meter van zijn huiskamer, dank zij de verzamelhoede van Mien bijna geheel gevuld met poppen en tientallen felkleurige porseleinen en glazen snuisterijen, leidt hij welbewust zijn eigen leven dat weinig overeenkomt met zijn optreden in de woelige binnenstad, waar hij nu eenmaal een andere image heeft.

Na een carrière bij de koopvaardij, waaraan enkele tatoeëringen op zijn omvangrijke schouder- en armpartij herinneren, ruilde de heer Elpert zijn bijnaam Arie de Zeeman definitief in voor Haring Arie, een naam die zó bij hem is gaan horen dat zijn familienaam vreemd voor hem is geworden. Hij heeft hem te danken aan een klein emmertje waarmee hij jarenlang vooral op het Rembrandtplein opereerde onder het motto: Een klant is maar een klant. In het bijzonder de klant die zich in nachtcafés ophoudt en zich daarmee volgens de code van Haring Arie c.s. in een vogelvrije positie brengt, rijp voor een Behandeling door rappe en vingervlugge jongens.

Ik leerde Haring Arie een jaar of acht geleden kennen toen ik in een bar op het Rembrandtplein een borrel dronk en er uit het Niets een grootscheepse vechtpartij ontstond. Een indrukwekkend gespierde, grijsharige man in een koket coltruitje was bezig het pand in een Timmerwinkeltje te veranderen, zoals dat in het vak-

jargon heet. De vijf of zes toch ook wel stevig gebouwde jongens die het op Haring Arie hadden voorzien, bleken nauwelijks partij voor hem. In snel tempo werden ze met een gedeelte van het meubilair naar buiten gewerkt.

En passant zag Arie nog kans een drietal potige Bikkers die mij bij de vechtpartij probeerden te betrekken, een paar Knallen te geven, zodat ik mijn vertering rustig verder kon blijven gebruiken.

Deze eerste welkome kennismaking bleef in de jaren die er op volgden beperkt tot enkele sporadische ontmoetingen in diverse hoofdstedelijke lokalen. De minimale band die er tussen ons bestond, werd vorig jaar verstevigd toen ik hoorde dat Haring Arie zijn memoires had geschreven, die een onthullende visie beloofden op het leven van een Amsterdamse Penozejongen en op het leven in de Rosse Buurt. Er werd een ontmoeting in een café ge-arrangeerd waar ik geconfronteerd werd met een onwillige, achterdochtige en verbitterde Haring Arie. Op aanraden van enkele journalisten was hij drie jaar daarvoor aan zijn Memoires begonnen. Nu had hij daar spijt van. Gouden Bergen waren hem beloofd, het resultaat was nihil.

Enkele maanden voor ons eerste gesprek, had Arie de 22, dicht-beschreven bloknotes, die Zijn Manuscript vormden, in een dronken woedeaanval uit het raam gegoooid. Zijn vrouw Mientje had alles weer bij elkaar gezocht.

Het kostte mij veel moeite het manuscript uit zijn handen te krijgen. Na ampel aandringen gaf hij, nog steeds achterdochtig en onwillig, toe.

De moeite was niet tevergeefs want de heer Elpert bleek over een natuurlijk vertellerstalent te beschikken, zónder die overigens begrijpelijke, maar onbruikbare neiging het op papier te mooi te willen doen.

Het hele, lijvige manuscript werd uitgetikt: 900 vel folio.

Uit die overstelpende hoeveelheid materiaal heb ik deze in alle opzichten representatieve selectie gemaakt, zonder de authenticiteit van Haring Arie's zeldzame taalgebruik aan te tasten.

Haring Arie is de laatste jaren veranderd. Zijn actieve rol in het Woelige Leven van de Amsterdamse Onderwereld en het gesloten wereldje van Hoeren, Pooiers, Bikkers en overige Randfiguren heeft hij langzaam maar zeker tot een sociaal minimum beperkt.

Zonder zijn belangstelling en hartstocht voor de Buurt te verliezen is hij buitenstaander geworden. Zonder zijn gezag en sympathie te verspelen heeft hij voldoende afstand kunnen nemen, waardoor het ontstaan van dit boek mogelijk werd.

CLÉ SOUREN

INHOUD

Clé Souren: Over Haring Arie/9

Haring Arie/15

*De definitieve uitgave bevat tevens alle passages
uit Tweede boek (1969), gevolgd door:*

Uitsmijter: *Zwasant nuf* (1969)

Aantekeningen

Nawoord

Bronnenoverzicht

Verantwoording

Dankwoord

Colofon

Foto Cor Jaring, najaar 1968.

Februari 1968. Gisteren ben ik 45 jaar geworden. Vier jaar geleden ben ik een boek gaan schrijven over mijn leven. Van m'n vijfde tot m'n 42ste jaar. Ik schreef als maar door, maar al dat geschrijf is voor de kat ze grote kut geweest. De droplul die me gezegd had dat ik moest gaan schrijven wist niet wat hij er mee aan moest.

'Arie, je moet alles eerlijk opschrijven,' zei hij steeds maar tegen me. Dat deed ik. Ik begon dus een eind weg te schrijven en kreeg het idee, dat het boek uit de kunst zou worden. Verschillende uitgevers die het lazen, vonden het niet slecht, maar verschrikkelijk goed schijnbaar ook niet. In sommige stukjes hadden ze gein en ze kregen ook wel een stijve haan, maar uitgeven was er nooit bij. Ik kreeg zwaar de kelere in.

Na lang denken, want eerst had ik er helemaal geen trek meer in, heb ik m'n potlood maar weer eens opgenomen. Ik zal dus nu proberen het leven op een andere manier te beschrijven. Wordt het weer een zeperd, dan heb ik gewoon pech gehad.

Wat ik nu ga schrijven, zullen velen ook niet netjes vinden. Maar het zijn geen geile verzinseltjes van horen zeggen. Alles wat ik nu dus ga schrijven is echt gebeurd of gebeurt heden ten dage nog steeds. Ik zal er geen woord van liegen, ook al weet ik dat er toch veel nette mensen zijn, die hun hoofd zullen schudden en van alles denken.

Ik zal het schrijven en wie het vies, grof, gemeen of rottig vindt, die moet er dan maar met z'n jatten van af blijven en een rustiger boek lezen van Cremer of welke fantast dan ook.

Ik ben geboren op 7 februari 1923 in Amsterdam. Op het Rusland bracht ik m'n eerste jaren door. Daar weet ik niets meer van. Later erfde mijn vader, die zeeman was, van zijn pleegmoeder een logement op de Rechtboomsloot, dicht bij de Walletjes.

Vader had de beste plannen met m'n moeder. In die tijd kwam er nog een zusje bij. M'n vader had met m'n moeder afgesproken dat hij zou blijven varen. Zij zou dan het logement drijven. Op die manier zouden ze samen wat opbouwen, dachten ze.

Later bleek dat mijn moeder, die toen nog erg jong was, er niet zo geschikt voor was. Overal maakte ze schulden en ze belazerde m'n vader ook met allerlei mannen. Dat gaf natuurlijk een hoop bonje, als hij van zee thuiskwam. Dat ging zo een hele tijd door, totdat mijn moeder weer moest bevallen, maar niet van m'n vader. Later heb ik gehoord hoe dat toen zo'n beetje is gegaan. Het kind is maar een paar maanden oud geworden, een meisje. Toen het stierf, gelukkig maar voor haar, begon voor mij de ellende. Op een dag werd ik door moeder en opoe (haar moeder) naar een gesticht voor weeskinderen in de Elandstraat gebracht. Ik wist niet hoe ik het had toen ze stiekem waren weggelopen en mij achterlieten bij die nonnetjes met hun uitgestreken smoelen. Ik werd kaalgeknipt en ik hilde vreselijk toen ze me met m'n kale koppie in bad stopten. Ik kreeg gestichtskleertjes aan. Alles grijs en akelig. Ik vertel nu alleen maar dingen die ik me nog herinner en dat is niet zo leuk.

Ik zat in een soort kinderklasje. We waren matjes aan het vlechten. Ik stak m'n vingertje op omdat ik naar de plee moest, een grote doen. Maar die zuster gaf geen draad sjoegel. Dus scheet ik in m'n broek. Even later, toen ik op de wc zat om me schoon te maken werd ik betrappt door een andere jongen. Ondanks mijn smeekbeden verraadde hij het aan de zuster. Die kwam meteen. Ze gaf me een paar lellen om m'n oren en rukte me van de plee af. Er kwam nog zo'n non bij. Samen rukten ze me m'n kleren uit en sleurden me naar de slaapzaal. Daar werd ik spiernaakt in een tobbe met ijskoud water gesodemierd en als een hond afgeboend. Met de nodige klappen werd ik daarna naar een fonteintje gesleurd, dat vol water stond, en door die twee kringen met m'n hoofd onder water gehouden, tot ik haast stikte. Later werd ik als

een stuk vuil m'n nest ingegooid. Ik weet niet meer wat er toen allemaal door m'n hoofd spookte. Ik dacht alleen maar, waarom hebben pappie en mammié dat nu gedaan, waarom komen ze nooit meer bij me.

En dan 's morgens. Ik piste altijd in m'n bed. Dan werd ik ook steeds weer in dat ijskoude water gewassen. Wat die sadisten daar ook mee probeerden te bereiken, het hielp toch niets.

En de hele dag maar bidden. Onze Lieve Heertje zus en Onze Lieve Heertje zo. Altijd dat dreigen met God. Dat werd erin gestampt. Van liefde wisten ze in die gevangenis niets. Een gevangenis was het, de grauwe speelplaats, omringd door hoge muren met glas erop, voor het weglopen.

Als je water vroeg werd het ruw geweigerd. Nee, dan pis je weer in je bed. 's Middags om 3 uur dronk ik dan het water uit de wc-pot, ook al zaten er nog korsten poep aan. Dat kon me dan niets schelen. Als het had geregend lag ik languit op m'n buik in een plas op de binnenplaats te drinken, opletend dat die nonnen me niet zagen. Want dan was je niet gelukkig.

Zo verstreken weken en maanden en ik maar aan m'n ouders en ome Willem (de pleegvader van mijn vader) denken.

Nooit kwam je dat gesticht uit, alsof je de grootste gangster was. Zondags kwam er bezoek van familieleden. De kinderen kregen dan hun zondagse pakkie aan. Maar alleen de kinderen die bezoek kregen. Dus vlakte ik iedere zondag op zo'n pakkie, dat helemaal zwart was. Hoge zwarte schoenen, zwarte korte broek en jasje, een wit hoog, stijf boordje en een zwart petje met een glimmende klep. In zo'n pakje was je net een oud mannetje.

Eindelijk, na maanden, kreeg ik ook zo'n pakkie aan. Ik was vreselijk blij, want dat betekende Bezoek. Nog even een paar knauwen, omdat ik bij het aankleden niet stilstond en toen was het zover. Maar eerst moest ik beloven, dat ik zou zeggen, dat ik het hier reuze naar m'n zin had en dat ik niet weg wilde. Als ik dat niet deed zou Onze Lieve Heertje het horen en zou ik weer met m'n koppie onder water worden gehouden.

In m'n angst deed ik precies wat ze me vroegen. We gingen door een hoop deuren. Nog een laatste waarschuwing en toen vertrok dat masker van die non in een lieve glimlach. 'Veel plezier hoor, Adriaantje,' zei ze.

En wie stond daar? M'n lieve, ouwe ome Willem. Wat was ik blij. En die ouwe maar snotteren. Ik begon zelf ook erg te huilen. Hij noemde me z'n apekoppie, zoals vroeger ook altijd. Ik vroeg of ik met hem meemocht naar pappie en mammie. Achter me hoorde ik hoesten. Daar stond die non vals te lachen. Haar dwingende ogen zeiden me genoeg.

Als een angstig vogeltje zat ik met ome Willem te praten. Na een half uurtje zei die non, dat het tijd was. Ome Willem vroeg of hij nog een half uurtje mocht blijven, maar ze snauwde hem af. Hij mocht nog blij zijn, dat hij mij had mogen zien, zei ze. Ik kreeg nauwelijks tijd om afscheid te nemen en eenmaal op de gang schudde ze me door elkaar omdat ik gehuild had en naar huis wilde.

Later hoorde ik dat die ome op verzoek van m'n moeder niet meer mocht komen. Hij is ook nooit meer in dat luizenhuis geweest. Maar zelf kwam dat kreng ook nooit, die had het te druk met haar gozers. En mijn vader zat op zee. Hij wist niet waar ik was. Hij zal zijn verdriet wel verzopen hebben en weer naar zee zijn gegaan. En ik maar op hem wachten.

Alles ging zo stiekem bij die lieve nonnetjes. De brandspuit erop. Elke dag hetzelfde. Bidden, bidden en nog eens bidden. Op het laatst weet je niet beter. Je denkt dat het Lieve Heertje overal is. Je ziet hem zelfs.

In latere jaren is dat allemaal veel beter geworden in die huizen, heb ik me laten vertellen. Dat moest wel want wij weeskinderen werden ook groot.

Op een zondag kreeg ik weer zo'n apepakkie aan. Weer waarschuwingen. Weer al die deuren door. En daar stond hij dan eindelijk. M'n pappie. Net als ome Willem stond hij te hoesten en te snotteren. Steeds maar weer een zakdoek voor z'n ogen en z'n neus. 'Dag jongen,' zei hij schor. Ik was gelukkig. Tot m'n verbazing ging er nog een deur open en nam mijn vader me aan de hand mee naar buiten, de vrijheid in. Het was prachtig weer en ik kon m'n geluk niet op. Ik was al zo aan m'n gevangenschap gewend, dat ik even helemaal de kluts kwijt was. Ik vroeg honderd uit, maar vader liep, wat ik later wel begreep, niet te hoesten maar te huilen. Met afgewend gezicht zei hij, dat we naar z'n broer in West zouden gaan. Die ome en tante waren erg lief voor me, maar die ome zat ook steeds maar te hoesten en m'n tante vroeg of ik m'n

boordje niet moest afdoen. Dat wilde ik niet en toen ze het toch deed, schreeuwde ik het uit van angst. Als Lieve Heertje het zag, zou hij het aan de zusters zeggen. Dus lieten ze het boordje maar om. Mijn vader lachte toen in zichzelf en dat begreep ik later ook.

Toen moesten we weer opstappen, want vader mocht me maar van 2—5 bij zich houden. Dus weer terug naar die hel. Ik heb vreselijk gehuild, maar vader zei, dat hij over een paar dagen zou terugkomen en dat ik dan nooit meer terug zou hoeven. Dan zou ik bij hem blijven.

Bij de deur gaf hij me over aan een zuster. Met gebogen hoofd en met schokkende schouders liep hij weg. Een hulpeloze bonk zeeman. Ik was weer in dat rotgesticht. Meteen het pakkie uit, de dagelijkse kleren aan en een paar klappen voor m'n kanus omdat ik weer huilde.

Na een paar weken moest ik weer met een non mee en tot m'n verbazing kreeg ik de kleren aan, waarin ik was gekomen. Het viel me op, dat die non zo stil was. Het kreng had er zeker spijt van dat ik wegging. Als ik er nu aan terugdenk word ik misselijk van dat soort mensen. Het ergste moest echter nog komen, maar dat besefte ik toen nog niet. Ik werd naar de wachtkamer gebracht en daar stond m'n moeder op me te wachten. Ik was niet eens zo erg blij. Ik voelde ergens een soort wrok tegen haar. Later hoorde ik waarom ze me eruit had gehaald. Ze was bang dat m'n vader me zou komen halen en dat gunde ze hem niet. Misselijke mensen, aan een kind wordt niet gedacht. Ze nam me mee naar vreemde mensen. Mij werd verteld dat ik lief moest zijn en netjes oppassen.

Maar ja, door dat bedpissen en ook omdat mijn moeder nooit op tijd betaalde werd ik natuurlijk op straat gezet als ze me niet kwam halen.

2.

Zo kwam ik in verschillende huizen terecht. Mijn moeder betaalde nooit en ik bleef maar in bed pissen. Ten einde raad nam m'n moeder me zelf maar in huis. Ze woonde met de een of andere kerel boven een paardestal in de Peperstraat. Daar zag ik ook m'n zusje weer, die in een gesticht voor meisjes had gezeten.

Thuis was het ook al niet veel. Overdag werden we naar een crèche gebracht. Iedere avond werden we dan gehaald door een soort dienstmeisje dat Stientje heette. Ze was nog erg jong. Brood kregen we niet mee, wel een paar repen sjokela en 's avonds meestal brood met wat suiker of een banaan. Soms middageten, maar dat was zeldzaam.

Onze moeder zagen we haast nooit, zij speelde de mooie dame, in bars of ergens anders. We sliepen op een klein zolderkamertje en werden 's avonds om zeven uur door dat meisje naar bed gebracht. De deur ging dan op slot en verder werd er niet naar ons omgekeken. Soms had ik uren nodig om m'n zusje 's nachts te troosten. M'n moeder kwam nooit.

Op een keer kwam er een vreemde vrouw op bezoek die een hele tijd met moeder zat te praten. Ik werd aangekleed en m'n moeder zei dat ik met die vrouw meemoest. Als een jonge hond uit het nest werd ik weggegeven.

Ik begreep er allemaal niets van. Ik was een jaar of vijf, zes. Het werd de rottigste tijd van m'n jeugd. Buiten nam ze m'n hand vast. Ze zei, dat m'n pappie ergens in een café op me wachtte. Ze was erg lief tegen me, maar ik voelde me niet op m'n gemak. Ik voelde dat die vrouw alleen maar aardig tegen me was om mijn vader een plezier te doen.

Met ons drieën gingen we naar de Hoogstraat bij de Dam waar ze een kamer boven een café hadden gehuurd. Soms mocht ik wel eens met de biljartballen spelen.

Als ik 's avonds in bed lag, was m'n vader nooit thuis en zat dat wijf van hem maar te janken en te jammeren. Vader zat met vrienden in de kroeg en liet mij met dat huilende wijf achter. Eerst zei ik juffrouw tegen haar, toen tante. Later moest ik moeder tegen haar zeggen. Eerst vond ik dat vreemd, maar ik wende eraan. Begrijpen deed ik dat niet, vooral toen m'n vader later wel eens tegen me zei, dat ik precies m'n vuile stinkmoeder was. Ik werd bang voor haar. Ik dacht dat zij wel een slechte vrouw moest zijn aan het schelden van mijn vader te horen tenminste. Dat is later ook wel gebleken. Ik heb haar nog eens gezien toen ik een jaar of zeven was en ernstig ziek. Het deed me helemaal niets. Ik haatte haar zelfs.

Veel later had ik een hond. Ik zei dan wel eens tegen mensen,

dat ik liever zou hebben dat mijn moeder doodging dan dat m'n hond zijn pootje zou breken.

Dan kijken ze je heel raar aan en begrijpen ze je niet. Ik kan me dat wel voorstellen.

Na op allerlei kamers te hebben gewoond, kregen we een echt huis aan de overkant van het IJ. Amsterdam Noord dus. Daar was mijn vader broodbezorger. Het had allemaal leuk kunnen zijn, maar die stiefmoeder had een hekel aan me. Voor mij werd het dus weer een hel. Op het laatst vond ik het nog erger dan in het weeshuis. Vader was haast nooit thuis. Altijd bij z'n gabbers. Dat wijf begon het allemaal op mij te verhalen. Ik heb nooit iets gezegd tegen m'n vader, ook niet als zij me had geslagen en als ik al eens iets zei, dan wist dat wijf het altijd zo te draaien, dat die ouwe haar leugens geloofde. Dan kreeg ik nog een paar rammen van hem ook. Ik vertelde dus maar helemaal niets meer. En zij maar doorgaan met haar pesterijen. Ik had een echte leren bal gekregen van m'n eigen moeder, een viertje. De bal ging over een hek heen en ik mocht hem niet terughalen. De volgende dag was de bal weg en had dat wijf haar zin. Een riks, die ik van opoe kreeg stopte ze in haar eigen zak.

Als ik thuis kwam zat dat wijf altijd romannetjes te lezen en als ik dan wat vroeg was het altijd op. Dus ging ik het stelen. Thuis was dat niet makkelijk want dat wijf merkte bijna alles. Als ik een koekje uit de trommel pakte wist ze het en vertelde ze het aan mijn vader. Ze zei dat ik genoeg kreeg, wat niet waar was. Maar zij werd geloofd, ik niet. Dus weer snauwen van vader. Later merkte ik dat ze een heel klein papiertje tussen het dekseltje van de trommel had geklemd. Als dat papiertje weg was, wist ze dat ik eraan had gezeten.

Op het laatst huil je niet meer, maar ga je denken, hoe je zo'n wijf uit de weg kan blijven.

3.

Toen ik voor de eerste keer naar de grote school moest was ik vol verwachting, maar al gauw kreeg ik een hekel aan school. Steeds kwam dat rotwijf vragen, of ik wel m'n best deed. Als die juffrouw

dan zei, dat het matig was, wist ze het zo aan vader te vertellen dat ik weer slaag kreeg.

‘Je bent net zo’n kreng als die stinkmoer van je,’ zei mijn vader dan. En ik kreeg weer een knakkerd voor m’n kop.

‘Vooruit, rot op naar buiten. Ik word misselijk van je, kreng,’ kwam er dan nog eens achteraan.

Op zo’n moment wilde ik dat ik dood was. Dan zou ik van alle gezeik af zijn. Bij de engeltjes, bij al die lieve gezichtjes, daar zou ik het pas goed hebben.

Toen geloofde ik daar nog in. Later niet meer, zoals zoveel dingen en in die Duitse kampen en gevangenissen werd dat geloof helemaal gedoofd en spotte ik er zelfs vaak mee.

Alles ging m’n neus voorbij en dat maakte me ergens gemeen. Je gaat dan alles en iedereen om je heen haten. Je gaat dingen bedenken om je te wreken op mensen en kinderen die er geen schuld aan hebben. Maar daar sta je niet bij stil.

Ik begon veel in winkels te stelen. Ik blonk uit door m’n geraffineerde snelheid. Meestal werd het nooit ontdekt. Daar was ik te slim voor en te handig, onbewust geleerd van m’n stiefmoeder.

In het begin stal ik alleen maar snoepgoed of andere etenswaren. Later werd het geld. Ik ging dan stiekem achter de toonbank. Muisstil natuurlijk. Dan trok ik snel en zacht de geldla open, graaide er een handvol centen uit en ging dan weer stil pleite. Op een keer kwam er zo’n Rode-Kruiszuster op school. Die woelde met twee stokjes in je haar om te kijken of je geen luizen en pietjes op je kanus had. Ik was zo ongelukkig dat er een bij me gevonden werd. Dat mens zoekt dan niet meer verder en ik met een rooie kop terug naar m’n plaats. Met nog enkele kinderen kreeg ik een briefje mee naar huis en dat wijf had weer een reden om te kleineren en te pesten. M’n hele kop werd tot m’n woede kaalgeknipt en de kinderen maar jouwen en lachen. Ik sloeg en schopte dan als een gek om me heen. Ik gooide links en rechts ruiten in en als de ramen openstonden gooide ik paardevijgen naar binnen. Toen die zuster weer eens op school kwam kreeg ik opnieuw een briefje mee naar huis. Ik dacht, dat ik weer luizen had, maar er stond in dat ik naar een dokter toe moest. Na het onderzoek zei die dat ik naar buiten moest.

Niet lang daarna werd ’s avonds m’n rieten koffertje gepakt en

hoorde ik dat ik zes weken naar een soort vakantiekolonie toe moest. Om als een sterke jongen weer terug te komen, zei m'n vader.

M'n stiefmoeder bracht me met de trein naar Egmond aan Zee. Vlak bij de zee lag het huis Magrate, waar we werden ontvangen door een jonge, lieve zuster in het wit. Dat stelde me gerust, want zwarte zusters moest ik niet.

Ik heb daar zes heerlijke weken gehad, die me nog lang zijn bijgebleven. Die zusters waren altijd lief voor ons en als ik in m'n bed had gepiest scholden ze niet eens en werd ik met warm water gewassen.

Zes weken later stond dat rotwif, die nachtmerrie, weer voor de deur om me te halen. De eerste dagen was vader heel lief voor inc en dat wijf viel ook wel mee. Maar dat duurde maar kort.

Ik was op het koeienland aan het spelen in een tentje dat we van oude lappen hadden gemaakt. We speelden doktertje. Ik moest de meisjes onderzoeken of ze gezond waren. Ik liet ze hun broekje uittrekken en ging ze met twee stokjes onderzoeken. Ook hun kutje. Dat was natuurlijk nieuwsgierigheid omdat ik een pikkie had. Opeens was m'n stiefmoeder er en begint dat wijf me voor viezerik en smeerpots uit te schelden. De meisjes liepen hard weg en ik werd aan de oortjes naar huis toe gesleept.

Ik dacht dat ik iets vreselijks had gedaan. Ik stikte haast van angst voor m'n vader. Hij heeft me toen niet geslagen, maar ik mocht niet meer op straat in m'n vrije uren. Voor mij een verschrikkelijke straf, maar voor m'n stiefmoeder een feest.

Zij liep toen op alle dagen. Ze hadden het wel eens over een broertje of zusje, maar het kon me niets schelen wat er kwam. Wist ik veel.

Toen dat kind werd geboren kocht ik voor één cent een treintje van blik voor hem, alleen maar om een beetje liefde te ontvangen van dat rotwif. Ik voelde me zwaar gepikt met die jongen. M'n vader was gek op dat kind. Wimpie, heette hij. Toch was ik wel gek met dat jong, maar toen hij wat ouder werd was hij een blok aan m'n been. In het begin had dat wijf het te druk om me te pesten, maar toen werd die jongen ouder. Dan moest ik met hem wandelen in de kinderwagen. M'n vriendjes gingen me dan dollen.

'Hee, Attie, ben je kindermeisje geworden? Moet je hem straks

een tietje geven?' riepen ze dan. Ik werd wild en vocht me rot en die jongen maar janken in z'n wagen.

4.

Ik kwam uit school en zag een auto recht op m'n kleine broertje afkomen. Die kerel in de auto zag hem niet. Dat zei hij later. Het was een dokter. Ik sprong naar voren en ging met m'n rug naar die aanstormende auto toestaan. Hij kon nog net voor mij stoppen. Ik hoorde gillen. Het was m'n stiefmoer, die alles had gezien. Ze viel in katzwijn. De dokter stapte uit en wreef me door m'n haar. Hij zei, dat ik een reuzejongen was. Wat voelde ik me gelukkig. Nu zou ik van haar ook een goed woord krijgen. Maar niks hoor. Niet eens een woord van dank kon eraf.

Ik wilde toen dat dat wijf er maar onder was gekomen. Wat een rotwereld. Waarom moest dat allemaal met mij gebeuren? En zo ging dat maar door.

5.

Het was altijd wat met me. Op een keer had ik weer eens, als van ouds, in m'n bed gepiest. Vader was niet thuis die morgen. Ze had dus vrij spel met me. Precies als in het gesticht werd ik in de keuken uitgekleeft en in een ijskoude tobbe met water gestopt. De smeerpoots wou me dood hebben. Voor en achter had ze de ramen opengezet. Maar ik leef nu nog en dank zij haar strenge opvoeding en allerlei vieze rotstreken, te veel om op te noemen, ben ik een flinke kerel geworden, die in de oorlog kampen en gevangennissen is doorgekomen. Gezond en wel.

Maar wat haatte ik die vrouw. Ik had duiven. Van die goedkope dakschijters. M'n buurman had postduiven, die zo mooi in de rondte kunnen vliegen. Ik wilde mijn duiven ook zo zien vliegen. Mijn vader liet ze toen los. Toen ik hem vroeg wanneer ze weer terug zouden komen zei hij: 'Met Kerstmis, jongen, met Kerstmis.' Ik heb ze nooit meer gezien. En toen het Kerst was, zei hij dat ze met Pasen terug zouden komen.

Mijn vader had een café gepacht. Dat wijf moest achter de kast staan, maar daar deugde ze helemaal niet voor. Als een dronken klant alleen maar 'schatje' tegen haar zei kreeg ze een vreselijke huilbui. Mijn vader had nog steeds die broodwijk, dus het kon niet anders.

M'n stiefmoeder had het altijd over eerlijk zijn. In het café was een prijzenprikplank, maar de klanten prikten altijd mis. Allicht, want ik had gezien, dat ze stiekem met vader die plank tegen het licht hield om alle prijsjes eruit te halen. En zo zag ik nog meer van die dievenstreken. Ze dachten zeker, dat ik ook dronken was. Ze belazerden elkaar met allerlei kunstjes en zakkenrollersstreken. Zoiets blijft altijd in je koppie zitten. Later had ik er dan ook gemak van.

We hadden een heel jong meisje voor dag en nacht in dienst hij ons thuis met het oog op de kleine en mij, want dat wijf moest in de kroeg helpen. Op een nacht was ik zo nieuwsgierig en opgewonden dat ik stiekem haar kamer binnensloop. Voorzichtig en zacht voelde ik tussen haar benen en tot m'n schrik zat er allemaal haar. De meisjes op school hadden dat niet. Ik snoefde de volgende dag op school tegen mijn vriendjes dat ik een kut met haar had gevoeld. Waar en bij wie zei ik er niet bij. Ik was de held van de dag.

Wij vermaakten ons altijd op straat en dan hadden we vaak de grootste gein. Ik ben ook wel eens op zo'n cluppie geweest van Ons Huis, maar dat waren allemaal van die vervelende ouwe zekers en ik zorgde er voor dat ik er vlug vanaf werd geschopt.

'Jij gaat alleen maar met tuig om,' zei mijn vader altijd. Ik voelde me helemaal niet thuis bij al die zogenaamde nette jongetjes met hun schijnheilige snoetjes.

Dikwijls gingen we in de stad die etalage-eters pesten. Dat waren mensen die in dure hotels in de Kalverstraat lekker gingen smullen voor zo'n groot open raam. Dan liep het kwijl ons langs de kin. Uit nijd gingen we die gasten dan nadoen. Elke keer als ze een hapje namen deden wij dat na. Als ze dan niet kwaad werden of geen sjoerge gaven, liepen we gauw naar de Dam waar we een paar vette paardevijgen zochten. We liepen dan vlug terug en als

de portier even weg was glipten we snel door de draaideur naar binnen. En dan maar met paardevijgen gooien. Soms werd het zo erg, dat die etende mensen helemaal onder de stront zaten. Snel er vandoor en onze dag was goed geweest.

Op een woensdagmiddag zat ik naast een ouwe kerel in de bioscoop. Ik zag dat z'n vink half uit z'n achterzak stak. Heel voorzichtig jatte ik hem eruit en ging ermee naar het schij thuis om te kijken wat er inzat. Ik schrok me de pleuris van al dat geld en dorst het niet te houden. Met een uitgestreken porem ging ik naar m'n vader en vertelde hem dat ik de poen had gevonden in de bioscoop. Vader keek erin en vroeg of ik alleen was geweest. Ik kreeg een klopje op de schouder en twee centen, omdat ik zo'n lieve, eerlijke jongen was. Hij zou de vink meteen naar het politiebureau brengen. Hij zal er wel een keiltje voor hebben gekocht naast het politiebureau, die ouwe pik.

Ik mocht wel eens mee naar de jodenhoek. Dat vond ik geweldig. Al die mensen met hun handel. De sfeer was er altijd zo gezellig. Tegen twee uur zei vader dan altijd, dat ik vast naar huis moest gaan en zeggen dat hij om zes uur zou komen eten. Ik kreeg dan een paar centen. Maar ik was dan meteen afgeknapt. Ik probeerde hem over te halen om gezellig mee te gaan. Maar dat deed hij niet. Hij ging op stap en 's avonds zaten we dan om acht uur nog met het eten te wachten.

Vaders streken werden altijd op mij verhaald met allerlei pestereien. Ik mocht nooit iets en mijn leven was ingedeeld of ik in militaire dienst was. Van voetballen gingen m'n schoenen stuk, van pootje baaien werden m'n kousen nat, in het bos waren volgens haar alleen maar vieze oude mannen en ga zo maar door. Maar ik deed toch alles stiekem.

7.

Op een keer toen ik uit school kwam zag ik een ouwe magere hond. Ik aaide hem over z'n droeve kop en liep toen verder, die hond achter me aan. Ik joeg hem steeds weer weg, maar hij bleef me toch nalopen tot bij onze deur. Ik ging naar binnen, maar die hond bleef zielig voor de deur zitten wachten.

Ik vroeg haar of de hond binnen mocht om wat te eten en te drinken. Ik zette m'n liefste gezicht op, maar dat wijf begon te schreeuwen dat dat gore, schurftige beest eruit moest. Ze maakte de deur open en gooide een bezem naar het beest, dat jankend wegliep. Als ik op dat moment een mes had gehad dan had ik haar zo in die vette rug gestoken. Dat kreng had geen gevoel. En mijn vader had het te druk met z'n club en de politiek.

8.

Ik weet het nog heel goed. Ik was een jaar of 13 toen die steuntrek-kersrelletjes begonnen. De politie werd versterkt. Met grote kolbakken op en lange sabels ramden ze op die steuntrekkers. Vooral die hengsten, die boeren van buiten, hadden geen pardon. Met niemand, ook niet met de kinderen. Ze rosten overal door. Later kwamen er nog pantserwagens bij. Dat vond ik spannend. Iedereen riep dat het moordenaars waren. Ik ook. En dan maar rennen. Ik heb eens gezien hoe ze onze buurman met acht man sterk de kelere sloegen, omdat hij had geroepen: 'Geef ons arbeid en brood.' Ze lieten hem daar liggen.

's Avonds moest iedereen binnen blijven. Het was zomer. Dus stond iedereen voor het raam.

'Ramen en deuren dicht, of we schieten,' riepen die boerenlullen dan en ze schoten in de lucht, de koeiendrijvers. Op het laatst haatte ik die gasten met hun geram en geblèr. Ik sliep aan de achterkant. Ik deed dan het raam open en gooide met stenen om die schoften maar te raken.

Later met de NSB-ers gebeurde precies hetzelfde. Ze liepen te venten met *Volk en Vaderland*. Op elke hoek en plein in de buurt. We schreeuwden ze na, maar de Hollandse politie nam dat niet en sloeg ons met knuppels uit elkaar. Dat was in 1937. De bollebof in die tijd was Mussert, de bink in de NSB. Hij werd verdedigd door de politie alsof hij een lieve, kleine baby was. Dat is de grote waarheid. De echte Nederlanders lieten ze in de zeik staan, want als je een NSB-er beledigde ging je de lik in. Zo was het toen in die jaren.

Later ging onze koningin naar Engeland. Eigenaardig vond ik dat, want in naam van de koningin werden de NSB-ers verdedigd.

Dus ze hadden niets te vrezen van dat Duitse gajes, dat ons land bezette. Hoe bestaat het, dacht ik toen in de bezetting. Toen voelde ik al, dat de hele politiek een vies vuil zootje was.

9.

Veel kinderen in de buurt mochten niet met mij spelen, alsof ik de grootste gangster was. Later heb ik die jongens nog vaak ontmoet. In de lik of op straat. De meesten waren dieven en pooiers geworden. Zeker omdat ze met mij hadden gespeeld.

10.

Als je gejatte spullen kwijt wilde moest je naar de Walletjes, had ik gehoord. Ik had van de kar van een vogelkoopman een kooitje met een kanariepietje gepikt, toen hij over een tuberculoze papegaai stond te onderhandelen. Met een uitgestreken gezicht liep ik ermee weg, alsof ik het had gekocht.

Ik ermee naar zo'n hele ouwe, dikke hoer.

'Wat kost dat, jongetje?'

'Een knaak. Ik moet het voor m'n zieke opoe verkopen.'

'Je zal het wel gejat hebben, leugenaar,' zei dat wijf en ze stopte me zonder meer drie heitjes in m'n handen. 'En nou vlug opgerot, of ik roep m'n kerel.'

Nou, voor pooiers was ik als de dood, dus drukte ik maar gauw m'n porem. Ik schold haar uit voor 'vuile, vieze, dikke pleehoer' en 'vuile vetkwak'.

Even later kocht ik aan een karretje een kop sjokola met een grote tompoes en ik dacht, dat dat wijf voor mij de pleuris kon krijgen met d'r pooier erbij.

11.

De jongens hadden het wel eens over ruigpoot. Dat waren vieze kerels. Op een keer stond er bij het kanaal waar wij 's zomers altijd

gingen zwemmen een kerel zich uit te kleden om ook te gaan zwemmen. Die goser had een hoop dik zwart haar op zijn benen. Toen ik me had aangekleed begon ik hem voor 'Vuile ruigpoot' uit te schelden. Wist ik veel waarom hij zo kwaad werd.

Als er paartjes lagen te vrijen bleven we uren achter een heg loeren. Als ze lagen te neuken keken we met de grootste aandacht en met stijve pikkies toe. Dat vonden we prachtig. We hadden allemaal wel eens kutje gevoeld, maar daar was het bij gebleven. Echte liefde had nog geen een jongen meegemaakt. Ook al zeiden ze van wel. Zelf deed ik dat trouwens ook.

We hadden ook een jongen in de buurt met een hele grote haan. Voor een droppie liet hij 'm even zien. Vooral aan veel meisjes, van hen kreeg hij de meeste droppies.

Ik vind dat nu vreemd maar in die tijd was er een meisje waar ik op mijn manier erg verliefd op was. Ze was een jaar ouder dan ik. Als andere jongens naar haar keken werd ik woest van jaloezie. Alles wat ik had gaf ik aan haar, als ze maar bij me in de buurt bleef. Later, jaren later, zag ik haar terug en ik begreep niet hoe ik op die kleine gedraaide drol verliefd had kunnen zijn.

12.

Mijn vader kreeg bericht dat mijn zusje aan hem was toegewezen. Ze zou bij ons komen. Ik was erg benieuwd naar haar, want ik had haar al die jaren niet meer gezien. Samen met de broer van m'n stiefmoeder, die een oud Fordje had, ome Willem, m'n vader en m'n stiefmoeder gingen we haar halen. We gingen naar Beverwijk en daar ging ik met vader en ome Willem een groot gebouw in. Ik schrok me rot, want ik zag daar weer van die zwarte nonnetjes. Wantrouwend keek ik om me heen. Opeens ging de deur open en stond er een leuk meisje voor ons. Ik keek verlegen hoe vader en ome Willem haar zoenden. Toen zei vader, dat dit nu mijn zusje Marietje was en dat ik haar een kusje moest geven. Ik kreeg een kleur. Daar hield ik helemaal niet van maar zij dacht er anders over en gaf me een nat zoentje op m'n oor, omdat ik snel m'n hoofd omdraaide. Wat was dat stumperdje blij, toen m'n stiefmoeder haar met tranen in haar ogen in de armen sloot. Ik dacht

meteen aan acht jaar terug en kreeg medelijden met mijn zusje. Later bleek dat daar ook reden voor was, want mijn stiefmoeder haatte dat meisje nog veel erger. Ik had er wel mazzel aan, al ging dat ten koste van mijn zusje. Want nu had dat wijf een andere prooi om te plagen en te treiteren.

Mijn vader nam het dikwijls voor m'n zusje op en dan kwam er de grootste bonje. Mijn vader schreeuwde dan altijd dat ze maar naar haar moer moest gaan. En ja hoor, op een keer ging ze pleite met haar jongen naar haar moeder in Haarlem.

Eerst kwam er een rood wijf om te koken. Na een week ging ze al weer weg en toen kwam er een jong wijf uit Zwolle. Dat was een tof mokkel. Voor elke boodschap kreeg ik wat. Ik vloog voor haar en voor m'n zuster was ze ook aardig.

Mijn vader had ook geen hekel aan haar, want ze zat dikwijls op zijn schoot. Hij zal haar dus ook wel hebben genaaid. Ze bleek niet van het nette soort te zijn, want op een morgen was ze er vandoor en vaders poen en gouden klokje met ketting ook.

Wat ging die ouwe te keer! Hij schreeuwde het hele huis bij elkaar. Hij kon haar niks maken. 'Daar heb je me toch voor geneukt,' zou ze zeggen.

Dit vooruitboekje werd u
aangeboden door Aldus Boek Compagnie
www.aldus-boek-compagnie.nl

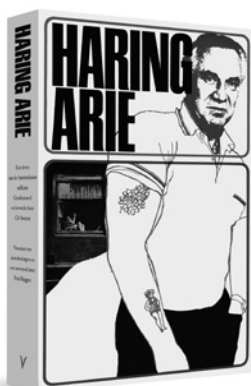
**TERUG VAN!
WEGGEWEEST!**

HARING ARIE

Een leven aan de Amsterdamse zelfkant

De memoires van Arie Elpert, geselecteerd en bewerkt door Clé Souren

Vanaf 15 september in de boekhandel: 'n exclusieve, uitgebreide heruitgave van deze penozeklassieker uit de jaren zestig, met biografische aantekeningen, nooit eerder gepubliceerde foto's, een extra verhaal-fragment, voorwoord en nawoord.

VOORINTEKENING = KORTING!

Bestel *Haring Arie. Een leven aan de Amsterdamse zelfkant* voor 30 augustus 2016 via de uitgeverij en betaal geen € 22,50 (winkelprijs) maar de speciale intekenprijs van € 19,99. Dus: een riks voor niks en geen verzendkosten!

Profiteer van dit voordeel en maak € 19,99 over op bankrekening NL58 INGB 0007 2799 90 t.n.v. Aldus Boek Compagnie o.v.v. 'Haring Arie' en uw huis- of postadres (u kunt ons uw adres ook per e-mail toesturen).

Haring Arie. Een leven aan de Amsterdamse zelfkant
paperback met flappen | fotobijlagen | voor- en nawoord
boekenlegger | ca. 368 blz. | 125 × 200 mm
ISBN 978 90 825011 1 7

Haring Arie. Een leven aan de Amsterdamse zelfkant wordt u dan na verschijning (september 2016) zo spoedig mogelijk toegezonden.

Aldus Boek Compagnie

HARING ARIE is de bijnaam van penozefiguur Arie Elpert (1923-1995), die net zo vervlochten is met het Amsterdam van de jaren zestig als de nozems op de Dam of de provo's bij het Lieverdje.

Arie was op zijn geheel eigen manier nozem, provo en lieverdje in één en schreef in zijn autobiografische boeken openhartig en met een onnavolgbaar Bargoens taalgebruik over zijn moeilijke jeugd, vervreemd van zijn familie en zwervend op straat; over de tientallen baantjes die steeds weer stukliepen, zijn onstilbare seksuele drift, avonturen op zee, het harde leven in oorlogskampen, het nachtelijke venten in cafés met een emmertje haring waaraan Arie zijn bijnaam te danken heeft, zijn licht ontvlambare karakter en de drank die telkens weer hun tol eisten, de rol van levensgezellin Mien. En uiteraard Arie's bespiegelingen over het leven in de Warme Buurt, het tegenwoordige Red Light District, dat toen nog gewoon de Walletjes werd genoemd en waar om elke hoek een nieuw avontuur op de loer lag.

Arie's eerste twee boeken verschenen in 1968 en 1969 bij De Arbeiderspers en zijn nu opnieuw verkrijgbaar via deze exclusieve gebundelde heruitgave. Voor liefhebbers van bekentenisliteratuur die de taal van de straat niet schuwen, is *Haring Arie / Een leven aan de Amsterdamse zelfkant* een boek vol met sterke verhalen die je gelezen móét hebben!

ISBN 978-90-825011-1-7

9 789082 501117 >

Aldus Boek Compagnie